

WesselinkVanZijst
strategisch omgevingsmanagement

Omgaan met de grenzen van transparantie

Experts in Mutual Gains

Jeroen Medema

24 september 2024

© WesselinkVanZijst 2024

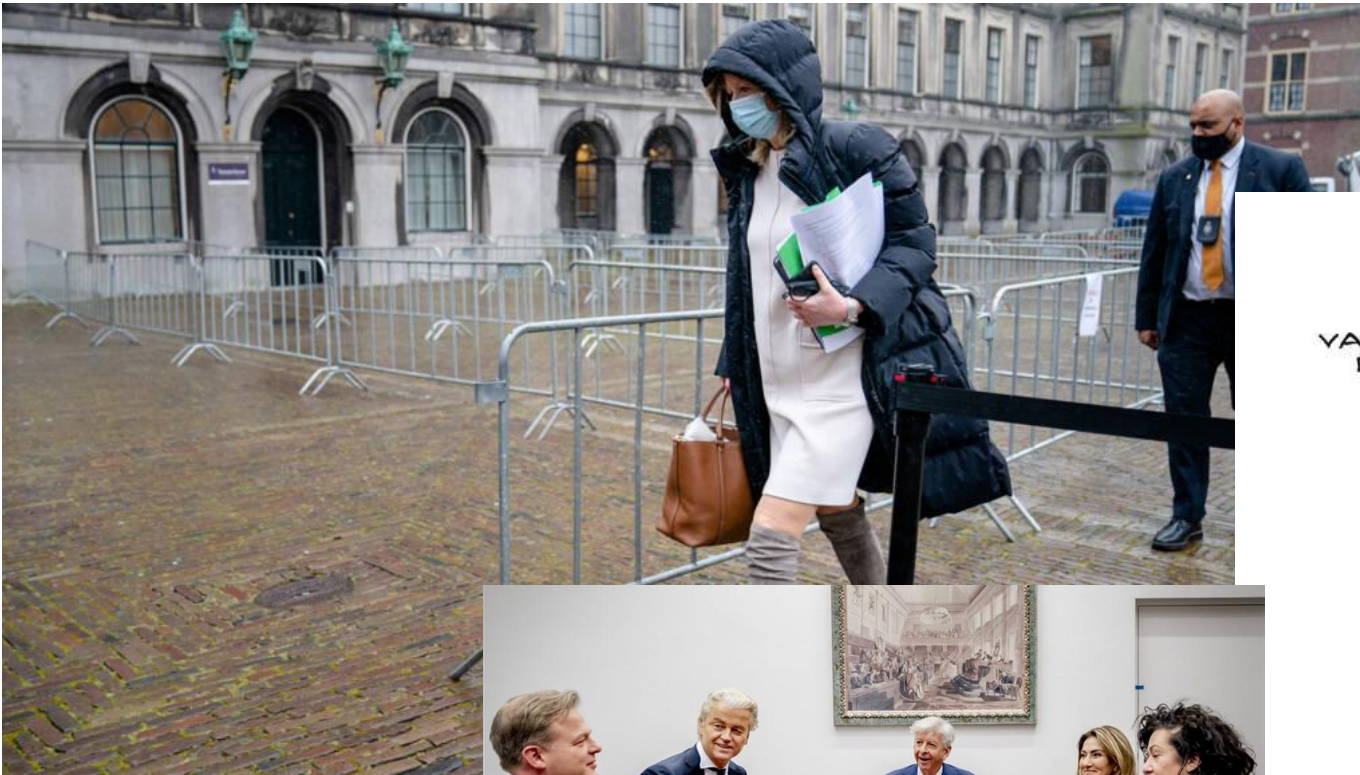
Agenda

- Intro
- Korte toelichting op de theorie
- Voordelen en valkuilen van transparantie
- Dilemma's rondom transparantie
- Vragen

Vraag: wat betekent transparantie in jullie werk?

Wat zijn kenmerken van transparantie?

- Intenties
- Rollen: zender en ontvanger
- Momenten: vooraf, tijdens, achteraf
- Inzicht geven in: inhoud, procedure, afwegingen
- Doelen: Hoofdoel = informatie beschikbaar maken
 - Maar ook: verantwoording afleggen, navolgbaar en afrekenbaar maken
zender, ontvanger in staat stellen zich een beeld te vormen

Transparantie als spectrum

NON-TRANSPARANT

- Toegang tot essenties beperkt tot zo klein mogelijke groep
- Niets naar buiten
- Grip, beheersing, bescherming

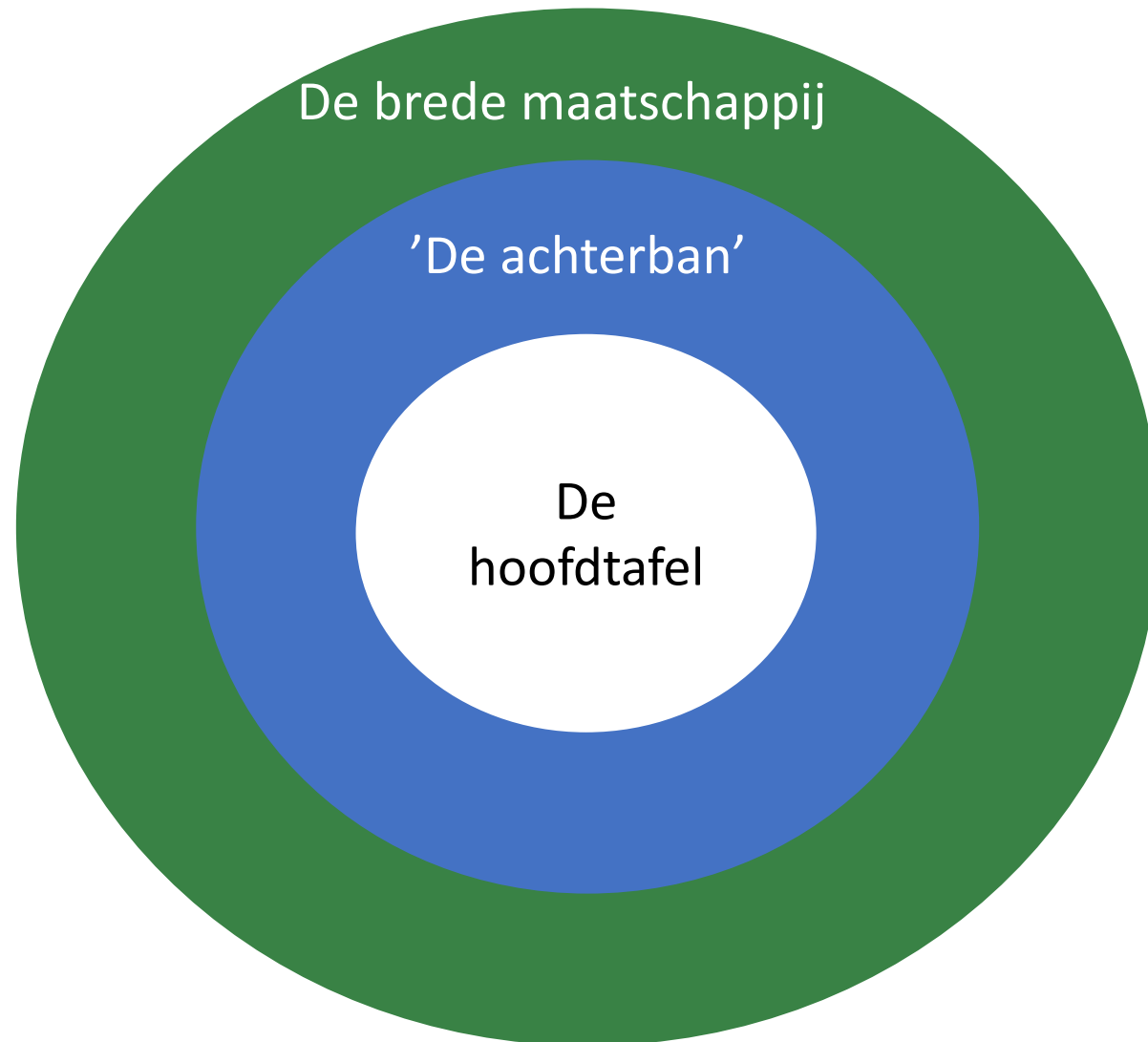
VOLLEDIG TRANSPARANT

- Totale openheid over inhoud, handelingen en afwegingen
- Alles
- Geen onderscheid, iedereen gelijk

Figuur: Uitersten van Transparantie

Transparantie op verschillende niveaus

Voordelen en valkuilen van transparantie

Bespreek met je buur:

- Wat zijn de voordelen van transparantie in het werken aan programma's?
- Wat zijn de valkuilen van transparantie in het werken aan programma's?

NON-TRANSPARANT

- Toegang tot essenties beperkt tot zo klein mogelijke groep
- Niets naar buiten
- Grip, beheersing, bescherming

VOLLEDIG TRANSPARANT

- Totale openheid over inhoud, handelingen en afwegingen
- Alles
- Geen onderscheid, iedereen gelijk

Figuur: Uitersten van Transparantie

Voordelen en valkuilen van transparantie

Voordelen	Valkuilen
Draagt bij aan vertrouwen	Vraagt extra aandacht en middelen
Leidt tot meer voorspelbaarheid	Kan leiden tot inflatie van aandacht
Draagt bij aan begrip	Kan negatieve beelden versterken
Verkleint de afstand	Kan haaks staan op privacy
Vergroot mogelijkheden voor oplossingen	Kans dat informatie verkeerd wordt begrepen
Maakt mogelijk bredere kennis te benutten	Kan negatieve impact hebben op veilige ruimte
Voorkomt herstelwerk	

Twée situaties..

Situatie 1: Je werkt voor een provincie in Nederland aan een programma dat de leefbaarheid moet verbeteren. Vooral in het licht van verschillende typen uitstoot. Een van de onderzoeken die jouw programma uit laat voeren toont aan dat er al jaren een veel te hoge concentratie PAK's in de lucht zit in deze provincie en dat jouw organisatie dit al geruime tijd wist, maar er niets mee heeft gedaan.

Een belangengroep van bewoners kaart dit al jaren aan en gebruikt allerlei 'false facts' en uit beschuldigingen om mensen zwart te maken..

Hoe transparant vind je dat je hierover zou moeten zijn naar de omgeving?

- A. Niet, veel te sensitieve informatie
- B. Transparant, maar tot een bepaald niveau. De rol van de provincie speelt hierin eigenlijk niet mee. De inhoud moet wel worden gedeeld.
- C. Transparant, maar eerst maar eens verder onderzoeken of dit onderzoek wel klopt.
- D. Volledig transparant, alles moet direct worden gedeeld met de omgeving!
- E. Overig, namelijk...

Twee situaties..

Situatie 2: Je woont in een gebied dat zwaar onder druk staat qua leefbaarheid. Mensen in het gebied zijn in vergelijking met andere gebieden sneller ziek, hebben meer kwaaltjes, zijn sneller moe, etc. Vermoeden is dat dit komt door de uitstoot van verschillende bedrijven. Recent hoorde je van een onderzoek dat aantoont dat er al jaren een veel te hoge concentratie PAK's in de lucht zit en dat de provincie dit al geruime tijd wist, maar er niets mee heeft gedaan.

Vandaag gaf de gedeputeerde hier een presentatie over waarin hij vertelde dat dit aan de hand is en wat de rol van de provincie hierin is geweest...

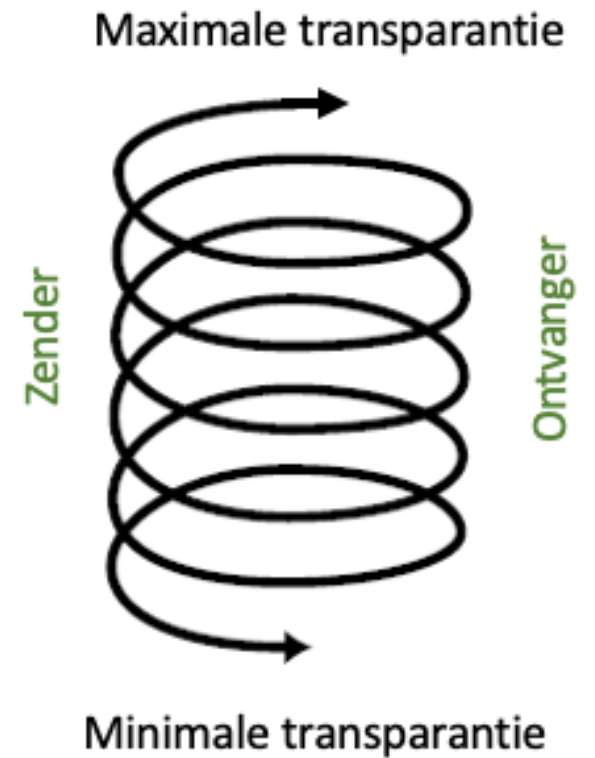
Welke actie onderneem je:

- A. Gelijk naar Hart van Nederland, wat een schande!
- B. Je gaat verhaal halen via de politiek; op het matje!
- C. Je vraagt een gesprek aan met de gedeputeerde. Wat is hier aan de hand?
- D. Je doet niks, eigenlijk vermoedde je dit toch al.
- E. Overig, namelijk...

Constructieve en destructieve transparantie

- Transparantie is een resultante van de dynamiek tussen zender en ontvanger
- Twee mogelijke richtingen: constructief of destructief
- Passende invulling vraagt contact
- Sleutelwoorden: lef, vertrouwen, vergevingsgezindheid, pro actief handelen
- Investeren in condities om transparantie te laten werken
- Wederkerige versterking is een keuze
- Balans tussen "Veilige ruimte" en (non-)transparantie

Dank voor uw aandacht!

- Meer weten? Lees het volledige artikel op:
<https://www.wesselinkvanzijst.nl/actueel/transparantie-in-het-publieke-domein>
- Voor overige vragen, mail naar:
jeroen.medema@wesselinkvanzijst.nl

Dank voor uw aandacht!

WesselinkVanZijst
strategisch omgevingsmanagement

Experts in Mutual Gains

Hoofdstraat 71

3971 KD Driebergen

T 030 691 38 89

E info@wesselinkvanzijst.nl

W www.wesselinkvanzijst.nl

Per 1 juni 2024:

Dribergseweg 22, 3708 JC Zeist

